

V Bruseli 5. decembra 2022
(OR. en)

15653/22

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0398(COD)**

JAI 1624
COPEN 431
DROIPEN 163
ENFOPOL 621
CODEC 1932

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	2. decembra 2022
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 684 final
Predmet:	Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o vymedzení trestných činov a sankcií v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 684 final.

Príloha: COM(2022) 684 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 12. 2022
COM(2022) 684 final

2022/0398 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o vymedzení trestných činů a sankcí v souvislosti s porušením restriktivních opatření
Únie**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Reštriktívne opatrenia sú základným nástrojom na presadzovanie cieľov spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (ďalej len „SZBP“), ako sa stanovuje v článku 21 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“). Medzi tieto ciele patrí ochrana hodnôt EÚ, zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti, ako aj upevňovanie a podpora demokracie, právneho štátu a ľudských práv.

EÚ môže v záujme zachovania týchto hodnôt ukladať reštriktívne opatrenia voči tretím krajinám, subjektom, právnickým alebo fyzickým osobám. Medzi tieto opatrenia patria cielené individuálne opatrenia, t. j. cielené finančné sankcie (zmrazenie aktív) a obmedzenia vstupu (zákazy cestovania), a sektorové opatrenia, t. j. zbrojné embargá alebo hospodárske a finančné opatrenia (napr. obmedzenia dovozu a vývozu a obmedzenia poskytovania určitých služieb, ako sú bankové služby)¹.

EÚ má v súčasnosti zavedených viac ako 40 súborov reštriktívnych opatrení. Niektorými z týchto súborov sa vykonávajú reštriktívne opatrenia prijaté Organizáciou Spojených národov, iné prijíma EÚ samostatne. EÚ okrem opatrení zameraných na riešenie situácií konkrétnych krajín prijala aj všeobecné opatrenia zacielené na šírenie a používanie chemických zbraní, kybernetické útoky, porušovanie ľudských práv a terorizmus². Reštriktívne opatrenia sú záväzné pre členské štáty a pre všetky osoby alebo subjekty v rámci jurisdikcie členských štátov (hospodárske subjekty EÚ)³.

1. Nejednotné presadzovanie reštriktívnych opatrení Únie

¹ Reštriktívne opatrenia prijíma Rada. Rada najskôr prijme rozhodnutie o SZBP podľa článku 29 ZEÚ. Opatrenia stanovené v rozhodnutí Rady sa vykonávajú na úrovni EÚ alebo na vnútroštátnej úrovni. Doterajším obvyklým postupom bolo, že opatrenia, ako sú zbrojné embargá alebo obmedzenia vstupu, vykonávajú priamo členské štáty, ktoré sú právne zaviazané konať v súlade s rozhodnutiami Rady o SZBP. K ďalším opatreniam patrí prerušenie alebo čiastočné či úplné obmedzenie hospodárskych vzťahov s treťou krajinou, ako aj individuálne opatrenia, ktorými sa zmrazujú finančné prostriedky a hospodárske zdroje a ktorými sa zakazuje sprístupňovanie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov. Tieto opatrenia sa vykonávajú prostredníctvom nariadenia, ktoré prijíma Rada kvalifikovanou väčšinou na základe spoločného návrhu vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a Komisie podľa článku 215 ZFEÚ. Ustanovenia proti obchádzaniu sa môžu nachádzať v oboch druhoch aktov.

² Prehľad sa uvádza v mape sankcií EÚ, ktorá je k dispozícii na adrese <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>.

³ V rámci jurisdikcie (na území) Únie, t. j.: a) na území Únie vrátane jej vzdušného priestoru; b) na palube akéhokoľvek lietadla alebo akéhokoľvek plavidla podliehajúceho jurisdikcii členského štátu; c) na každú osobu na území Únie alebo mimo neho, ktorá je štátnym príslušníkom niektorého členského štátu; d) na každú právnickú osobu, subjekt alebo orgán, ktoré sa nachádzajú na území Únie alebo mimo neho a sú založené alebo zriadené podľa práva niektorého členského štátu; e) na každú právnickú osobu, subjekt alebo orgán v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva v Únii [pozri napr. článok 17 nariadenia Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 078, 17.3.2014, s. 6)].

Za posledné desaťročia sa zintenzívnilo prijímanie reštriktívnych opatrení Únie⁴, ako aj vznik systémov na ich obchádzanie. Komisia v minulosti poukázala na nejednotné presadzovanie reštriktívnych opatrení a na skutočnosť, že sa tým oslabuje ich účinnosť a schopnosť EÚ vystupovať jednotne⁵.

Jednotné vystupovanie sa stalo obzvlášť naliehavým v súčasnom kontexte ruskej vojenskej agresie voči Ukrajine. EÚ zaviedla sériu reštriktívnych opatrení voči ruským a bieloruským fyzickým osobám a subjektom, pričom niektoré z nich sa prijali už v roku 2014. Komisia v záujme zlepšenia koordinácie pri presadzovaní týchto reštriktívnych opatrení na úrovni EÚ v tejto súvislosti zriadila osobitnú skupinu pod názvom Freeze and Seize (Zmraziť a zaistiť). Táto osobitná skupina zabezpečuje koordináciu medzi členskými štátmi a agentúrami EÚ, ako je Europol a Eurojust. Pravidelne sa v nej diskutuje o potrebe spoločného trestnoprávneho prístupu s cieľom vyvodiť zodpovednosť voči fyzickým a právnickým osobám, ktoré sa podieľajú na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie.

Za vykonávanie a presadzovanie reštriktívnych opatrení Únie sú v prvom rade zodpovedné členské štáty. Príslušné orgány v členských štátoch musia posúdiť, či došlo k porušeniu príslušných rozhodnutí Rady prijatých podľa článku 29 ZEÚ a nariadení Rady prijatých podľa článku 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), a prijať vhodné opatrenia. V nariadeniach EÚ je v tejto súvislosti systematicky zahrnuté ustanovenie, ktorým sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali vnútroštátne pravidlá, ktorými sa stanovujú účinné, primerané a odrádzajúce sankcie za porušenie týchto právnych aktov Únie⁶.

Tieto rozhodnutia a nariadenia okrem obmedzení vo všeobecnosti zahŕňajú:

- doložku proti obchádzaniu, ktorou sa zakazuje vedomé a úmyselné podieľanie sa na činnostiach, ktoré majú viesť k obchádzaniu daných reštriktívnych opatrení⁷, ako aj
- ďalšie povinnosti, najmä oznámenie krokov prijatých na vykonávanie reštriktívnych opatrení (napr. oznámenie sumy aktív, ktoré sa zmrazili, orgánom).

Zatiaľ čo v článku 29 ZEÚ a článku 215 ZFEÚ sa stanovuje právny základ prijímania potrebných opatrení Radou, pokiaľ ide o prijímanie reštriktívnych opatrení Únie, v právnom

⁴ Pozri mapu sankcií EÚ, pozn. pod čiarou č. 2 vyššie.

⁵ Oznámenie Komisie, *Európsky hospodársky a finančný systém: podpora otvorenosti, sily a odolnosti*, COM(2021) 32 final z 19. 1. 2021, oddiel 5 (Posilnenie vykonávania a presadzovania sankcií EÚ), s. 16, k dispozícii na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0032&from=SK>. V tom istom oznámení Komisia poznamenáva, že vykonávanie reštriktívnych opatrení Únie nie je v celej EÚ také jednotné, ako by malo byť. Tým dochádza k narušeniam na jednotnom trhu, keďže spoločnosti z EÚ vrátane dcérskych spoločností zahraničných spoločností v EÚ môžu obchádzať zákazy. To takisto vytvára neistotu medzi hospodárskymi subjektmi. Ako sa uvádza, nejednotné presadzovanie oslabuje účinnosť reštriktívnych opatrení a schopnosť EÚ vystupovať jednotne. V stratégii sa okrem iných iniciatív vyzýva na ďalšiu koordináciu medzi Komisiou a členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby boli vnútroštátne sankcie za porušenie reštriktívnych opatrení Únie účinné, primerané a odrádzajúce.

⁶ Pozri napríklad článok 8 nariadenia Rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, konsolidované znenie k dispozícii na adrese: [EUR-Lex - 02014R0833-20220413 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0833&from=SK).

⁷ Je potrebné uviesť, že táto doložka je uplatniteľná aj v prípade, že nedošlo k porušeniu reštriktívnych opatrení; postačuje účasť na systémoch, ktoré boli vytvorené na tento účel.

základe prijímania reštriktívnych opatrení sa nestanovuje aproximácia trestnoprávneho vymedzenia pojmov a druhov a úrovni trestných sankcií⁸.

2. Rozdiely v trestnoprávnom vymedzení pojmov a trestných sankciách členských štátov

Keďže nedošlo k harmonizácii na úrovni EÚ, vnútroštátne systémy sa výrazne líšia, pokiaľ ide o kriminalizáciu porušovania práva EÚ v oblasti reštriktívnych opatrení Únie. Porušenie reštriktívnych opatrení Únie je výlučne trestným činom v 12 členských štátoch. V 13 členských štátoch môže porušenie týchto opatrení predstavovať priestupok alebo trestný čin⁹. Kritériá, podľa ktorých konanie patrí do jednej alebo druhej kategórie opatrení, zvyčajne súvisia s jeho závažnosťou (závažný charakter), ktorá sa určuje z kvalitatívneho (úmysel, hrubá nedbanlivosť) alebo z kvantitatívneho (škoda) hľadiska¹⁰, no v jednotlivých členských štátoch sa líšia. V dvoch členských štátoch môže konkrétny delikt porušenia reštriktívnych opatrení Únie v súčasnosti viesť len k správnym sankciám¹¹.

V jednotlivých členských štátoch sa takisto výrazne líšia systémy sankcií. Horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody v 14 členských štátoch dosahuje dva až päť rokov. V ôsmich členských štátoch môže horná hranica trestnej sadzby trestu dosiahnuť osem až dvanásť rokov¹². Maximálna výška pokuty, ktorú možno uložiť za porušenie reštriktívnych opatrení Únie (či už ide o trestný čin, alebo priestupok), sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líši a pohybuje sa v rozmedzí od 1 200 EUR do 5 000 000 EUR¹³.

Trestná zodpovednosť právnických osôb za porušenie reštriktívnych opatrení Únie je zavedená v 14 členských štátoch¹⁴. V 12 členských štátoch sa okrem toho stanovujú správne sankcie, najmä pokuty, ktoré možno uložiť právnickým osobám, ak ich zamestnanci alebo vedenie porušujú reštriktívne opatrenia. Maximálna výška pokút pre právnické osoby sa pohybuje v rozmedzí od 133 000 EUR do 37,5 milióna EUR¹⁵.

3. Nedostatočné vyšetrovanie trestných činov a trestné stíhanie

⁸ Aproximácia trestnoprávneho vymedzenia pojmov a trestných sankcií sa nemôže uskutočniť na nelegislatívnom právnom základe článku 29 ZEÚ a článku 215 ZFEÚ.

⁹ Sieť pre vyšetrovanie genocídy, *Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávací analýza], 2021, príloha, k dispozícii na adrese https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/genocide_network_report_on_prosecution_of_sanctions_restrictive_measures_violations_23_11_2021.pdf. Vzhľadom na prezentáciu v pracovnej skupine Rady pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (COPEN) bola správa uverejnená aj v dokumente Rady č. 7274/22 zo 16. marca 2022.

¹⁰ Sieť pre vyšetrovanie genocídy, *Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávací analýza], 2021, oddiel 5.1, s. 22.

¹¹ Tamže.

¹² Tamže, oddiel 5.2, s. 23.

¹³ Tamže, oddiel 5.3, s. 24.

¹⁴ Tamže, na základe správy siete pre vyšetrovanie genocídy a ďalšieho vyšetrovania Komisie.

¹⁵ Tamže.

V praxi sa skutočne vyvodí zodpovednosť len voči veľmi malému počtu fyzických alebo právnických osôb zodpovedných za porušenie reštriktívnych opatrení Únie¹⁶. Zároveň sa však v správe siete pre vyšetrovanie genocídy uvádza, že „v poslednom čase možno pozorovať pozitívny vývoj v súvislosti s viacerými zavedenými opatreniami na presadzovanie práva a nárastom počtu sankcií uložených určitými vnútroštátnymi orgánmi“¹⁷.

Napriek pozitívnemu vývoju v niektorých členských štátoch sa zdá, že len v niekoľkých z nich prebiehajú súdne konania týkajúce sa porušenia reštriktívnych opatrení Únie¹⁸. Môže to slúžiť ako náznak toho, že v mnohých členských štátoch sa kladie nedostatočný dôraz na vyšetrovanie a trestné stíhanie porušovania reštriktívnych opatrení Únie. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že Europol a Eurojust vytvorili viaceré činnosti na ďalšiu podporu policajných a justičných orgánov, ktoré vyšetrujú a trestne stíhajú porušovanie reštriktívnych opatrení Únie. Vykonávajú krízovú kontrolu zoznamu fyzických osôb a spoločností určených EÚ vo svojich databázach. Europol takisto začal tzv. operáciu Oscar¹⁹ na podporu finančného vyšetrovania členských štátov, ktorá sa zameriava na majetok pochádzajúci z trestnej činnosti vo vlastníctve fyzických a právnických osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia Únie. Vyšetrovanie trestných činov a trestné stíhanie zároveň často vychádzajú z odhaľovania prípadov porušenia reštriktívnych opatrení Únie správnymi orgánmi a ich postupovania orgánom presadzovania práva. Ak k takémuto postupovaniu nedochádza, naznačuje to, že vo vnútroštátnych reťazcoch presadzovania práva takáto operačná spolupráca chýba.

4. Negatívne dôsledky súčasného stavu

Ak nedochádza k presadzovaniu práva a justičné orgány nemajú k dispozícii vhodné a účinné nástroje a zdroje na prevenciu, odhaľovanie, vyšetrovanie a trestné stíhanie porušovania reštriktívnych opatrení Únie, určené fyzické a právnické osoby, ktorých aktíva sú zmrazené, môžu mať v praxi naďalej prístup k svojim aktívam a podporovať režimy, na ktoré sú zamerané reštriktívne opatrenia Únie, čím dochádza k mareniu dosahovania cieľov týchto reštriktívnych opatrení.

Členské štáty navyše majú podľa svojho správneho a/alebo trestného práva veľmi odlišné vymedzenie porušenia reštriktívnych opatrení Únie a rôznorodé sankcie za toto porušenie. Z toho vyplýva, že za rovnaké porušenie môžu byť uložené rôzne sankcie na rôznych

¹⁶ Sieť pre vyšetrovanie genocídy, *Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávací analýza], 2021, s. 4. Prehľad príslušných právnych predpisov členských štátov a pozorovateľských štátov siete je uvedený v prílohe k odbornej správe, pozri https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/genocide_network_report_on_prosecution_of_sanctions_restrictive_measures_violations_23_11_2021.pdf. Vzhľadom na prezentáciu v pracovnej skupine Rady pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (COPEN) bola správa uverejnená aj v dokumente Rady č. 7274 zo 16. marca 2022.

¹⁷ Sieť pre vyšetrovanie genocídy, *Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávací analýza], 2021, s. 13.

¹⁸ Vybrané prípady sú uvedené v dokumente siete pre vyšetrovanie genocídy s názvom *Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávací analýza], 2021, s. 14.

¹⁹ Europol, EU-wide operation targeting criminal assets in relation to the Russian invasion of Ukraine (Celounijná operácia, ktorá sa zameriava na majetok pochádzajúci z trestnej činnosti v súvislosti s inváziou Ruska na Ukrajinu), k dispozícii na adrese: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/eu-wide-operation-targeting-criminal-assets-in-relation-to-russian-invasion-of-ukraine>.

úrovniah presadzovania. Tým sa oslabuje presadzovanie reštriktívnych opatrení Únie a poškodzuje vierohodnosť cieľov EÚ.

V niektorých prípadoch napokon môžu príjmy z činností, ktorými sa porušujú reštriktívne opatrenia Únie, subjektom a fyzickým osobám, na ktoré sa tieto reštriktívne opatrenia zameriavajú, takisto umožniť, aby pokračovali v správaní, v dôsledku ktorého im boli uložené reštriktívne opatrenia.

5. Ciele návrhu

V tomto kontexte a v nadväznosti na návrh Európskej komisie predložený 25. mája 2022²⁰ sa Rada rozhodla určiť porušenie reštriktívnych opatrení Únie ako oblasť trestnej činnosti, ktorá spĺňa kritériá vymedzené v článku 83 ods. 1 ZFEÚ. To Komisii umožnilo prijať v rámci riadneho legislatívneho postupu tento návrh smernice, ktorého cieľom je aproximácia vymedzenia trestných činov a sankcií v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie.

Cieľom tohto návrhu je:

- a) aproximovať vymedzenie trestných činov súvisiacich s porušením reštriktívnych opatrení Únie;
- b) zabezpečiť účinné, odrádzajúce a primerané druhy a úrovne sankcií za trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie;
- c) podporiť cezhraničné vyšetrovanie a trestné stíhanie, ako aj
- d) zlepšiť operačnú účinnosť vnútroštátnych reťazcov presadzovania práva na podporu vyšetrovaní, trestných stíhaní a ukladania sankcií.

• Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky

V článku 2 ZEÚ sa stanovujú spoločné hodnoty EÚ, ktorými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv. Účinným presadzovaním reštriktívnych opatrení, a to aj prostredníctvom trestnoprávných opatrení zameraných na riešenie porušovania reštriktívnych opatrení, sa podporuje presadzovanie týchto spoločných hodnôt v EÚ aj mimo nej.

EÚ okrem toho predstavuje priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorom sa rešpektujú základné práva, ako aj rozličné právne systémy a tradície členských štátov. Jej cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti prostredníctvom opatrení zahŕňajúcich predchádzanie trestnej činnosti, rasizmu a xenofóbie a boj proti nim. Podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ Európsky parlament a Rada môžu „ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov takýchto trestných činov alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe“.

Aproximáciou vymedzenia a sankcií v prípade trestného činu porušenia reštriktívnych opatrení Únie sa doplní návrh Komisie na smernicu o vymáhaní majetku a konfiškácii, ktorou

²⁰ Európska komisia, návrh rozhodnutia Rady o doplnení porušenia reštriktívnych opatrení Únie k oblastiam trestnej činnosti stanoveným v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie [COM(2022) 247 z 25. 5. 2022].

sa vykonáva stratégia pre bezpečnostnú úniu²¹ a stratégia EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti²². Cieľom návrhu smernice o vymáhaní majetku a konfiškácii je posilnenie spôsobilostí vnútroštátnych orgánov na vyhľadávanie a identifikáciu, zaistenie a správu majetku, ktorý predstavuje príjmy z trestnej činnosti alebo nástroje trestnej činnosti. Okrem toho sa v ňom stanovuje posilnený právny rámec pre konfiškáciu, a to aj v osobitných prípadoch, keď odsúdenie za konkrétny trestný čin nie je možné.

Návrhom smernice o vymáhaní majetku a konfiškácii sa navyše prispieva k účinnému vykonávaniu reštriktívnych opatrení, keďže sa v ňom vyžaduje, aby členské štáty umožnili vyhľadávanie a identifikáciu majetku súvisiaceho s prípadmi porušenia reštriktívnych opatrení Únie, ako sa vymedzuje vo vnútroštátnom práve. Prostredníctvom návrhu sa okrem toho revidované pravidlá vymáhania majetku a konfiškácie stávajú uplatniteľnými na trestný čin porušenia reštriktívnych opatrení Únie.

Pravidlá týkajúce sa opatrení na vyhľadávanie a identifikáciu, zaistenie, správu a konfiškáciu sa po prijatí tohto návrhu smernice týkajúcej sa aproximácie vymedzenia a sankcií v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie stanú uplatniteľnými na majetok súvisiaci s porušením reštriktívnych opatrení Únie. Príjmy pochádzajúce z porušenia reštriktívnych opatrení Únie, napríklad v prípadoch, keď by fyzické osoby a spoločnosti sprístupnili finančné prostriedky osobám/subjektom, na ktoré sa vzťahujú cielené finančné sankcie (t. j. zmrazenie aktív), by sa v konečnom dôsledku mohli stať predmetom opatrení na konfiškáciu. Predmetom konfiškácie by sa zároveň mohli stať aj nástroje použité na porušenie reštriktívnych opatrení.

• Súlad s ostatnými politikami Únie

Nariadenia Rady o reštriktívnych opatreniach Únie

Stanovením minimálnych pravidiel týkajúcich sa trestnoprávneho vymedzenia porušenia reštriktívnych opatrení a sankcií zaň na základe článku 83 ods. 1 ZFEÚ by sa posilnilo presadzovanie reštriktívnych opatrení v členských štátoch, čím by sa doplnili opatrenia prijaté v súlade s článkom 29 ZEÚ a článkom 215 ZFEÚ. Ustanovenie o sankciách v nariadeniach č. 833/2014 a č. 269/2014²³ sa posilnilo v rámci šiesteho balíka reštriktívnych opatrení v reakcii na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine. Zmenenými ustanoveniami sa členským štátom ukladá povinnosť stanoviť pravidlá týkajúce sa sankcií vrátane trestných sankcií, ktoré možno uplatniť pri porušení týchto nariadení, a prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie ich vykonávania. Sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské

²¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o stratégii EÚ pre bezpečnostnú úniu [COM(2020) 605 final z 24. 7. 2020].

²² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o stratégii EÚ na boj proti organizovanej trestnej činnosti [COM(2021) 170 final zo 14. 4. 2021].

²³ Nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (Ú. v. EÚ L 229, 31.7.2014, s. 1 – 11), konsolidované znenie k dispozícii na adrese: [EUR-Lex - 02014R0833-20220604 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220604); nariadenie Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 17.3.2014, s. 6 – 15), konsolidované znenie k dispozícii na adrese: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0269-20220604>.

štáty takisto musia stanoviť vhodné opatrenia na konfiškáciu príjmov pochádzajúcich z takýchto porušení.

Rada 21. júla 2022 prijala nariadenie Rady (EÚ) 2022/1273²⁴, ktorým sa menia články 8 a 9 nariadenia Rady (EÚ) č. 269/2014. Predovšetkým s cieľom zaistiť účinné a jednotné vykonávanie tohto nariadenia a vzhľadom na stále komplexnejšie systémy vyhýbania sa reštriktívnym opatreniam, ktoré bránia takémuto vykonávaniu, sa určeným osobám a subjektom, ktoré majú aktíva v jurisdikcii niektorého členského štátu, ukladá povinnosť oznamovať tieto aktíva a spolupracovať s príslušným orgánom pri overovaní tohto oznámenia (článok 9)²⁵. Nedodržanie tejto povinnosti bude predstavovať obchádzanie²⁶. Nariadením 2022/1273 sa takisto posilňuje ustanovenie týkajúce sa oznamovacích povinností, ktoré sa vzťahujú na hospodárske subjekty z EÚ, s cieľom zabrániť prípadom porušovania a obchádzania zmrazenia aktív (článok 8)²⁷.

Článok 29 ZEÚ a článok 215 ZFEÚ však nie sú vhodným právnym základom na aproximáciu trestnoprávneho vymedzenia pojmov a druhov a úrovni trestných sankcií.

Oznámenie Komisie o európskom hospodárskom a finančnom systéme z roku 2021

Komisia vo svojom oznámení s názvom *Európsky hospodársky a finančný systém: podpora otvorenosti, sily a odolnosti*²⁸ z roku 2021 navyše poznamenáva, že vykonávanie reštriktívnych opatrení Únie nie je v celej EÚ také jednotné, ako by malo byť. Týmto dochádza k narušeniam na jednotnom trhu, keďže spoločnosti z EÚ vrátane dcérskych spoločností zahraničných spoločností v EÚ môžu nájsť spôsob, ako reštriktívne opatrenia obchádzať. To takisto vytvára neistotu medzi hospodárskymi subjektmi. Nejednotné presadzovanie oslabuje účinnosť reštriktívnych opatrení Únie a schopnosť EÚ vystupovať jednotne. V stratégii sa okrem iných iniciatív vyzýva na ďalšiu koordináciu medzi Komisiou

²⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1273 z 21. júla 2022, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny, ST/11451/2022/INIT (Ú. v. EÚ L 194, 21.7.2022, s. 1 – 4).

²⁵ Článok 9 ods. 1 – 3 nariadenia (EÚ) č. 269/2014 v znení zmien: „1. Zakazuje sa vedomá a úmyselná účasť na činnostiach, ktorých cieľom alebo dôsledkom je obchádzanie opatrení uvedených v článku 2. 2. Fyzické alebo právnické osoby, subjekty alebo orgány uvedené v prílohe I: a) oznámia pred 1. septembrom 2022 alebo do 6 týždňov odo dňa zaradenia do zoznamu v prílohe I, podľa toho, čo nastane neskôr, finančné prostriedky a hospodárske zdroje v rámci jurisdikcie členského štátu, ktoré im patria alebo ktoré majú v držbe alebo pod kontrolou, príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom sa tieto finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje nachádzajú, a b) spolupracujú s príslušným orgánom pri overovaní takýchto informácií. 3. Nezabezpečenie súladu s odsekom 2 sa považuje za účasť, ako sa uvádza v odseku 1, na činnostiach, ktorých cieľom alebo dôsledkom je obchádzanie opatrení uvedených v článku 2.“

²⁶ Tamže.

²⁷ Článok 8 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 269/2014 v znení zmien: „1. Bez ohľadu na platné predpisy o podávaní správ, dôvernosti údajov a služobnom tajomstve, fyzické a právnické osoby, subjekty a orgány: a) ihneď poskytnú príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom majú pobyt alebo sídlo, každú informáciu, ktorá by uľahčila plnenie tohto nariadenia, napríklad údaje o účtoch a sumách zmrazených podľa článku 2 alebo údaje o finančných prostriedkoch a hospodárskych zdrojoch na území Únie, ktoré patria fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom uvedeným v zozname v prílohe I, ako aj o finančných prostriedkoch a hospodárskych zdrojoch, ktoré sú v držbe alebo pod kontrolou takýchto fyzických osôb, právnických osôb, subjektov alebo orgánov, a ktoré ešte neboli zmrazené fyzickými a právnickými osobami, subjektmi a orgánmi, ktorým bola táto povinnosť uložená, a odovzdajú tieto informácie Komisii buď priamo, alebo prostredníctvom daného členského štátu, a b) spolupracujú s príslušným orgánom pri overovaní takýchto informácií.“

²⁸ COM(2021) 32 final z 19. 1. 2021.

a členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby boli vnútroštátne sankcie za porušenie reštriktívnych opatrení Únie účinné, primerané a odrádzajúce.

Nástroj technickej podpory

Napokon v rámci Nástroja technickej podpory²⁹ Komisia podporuje členské štáty s cieľom zabezpečiť budovanie kapacít a technické poradenstvo k vykonávaniu reštriktívnych opatrení.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom prostredníctvom smerníc ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov týchto trestných činov alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe.

Týmto oblastami trestnej činnosti sú: terorizmus, obchodovanie s ľuďmi a sexuálne vykorisťovanie žien a detí, nedovolené obchodovanie s drogami, nedovolené obchodovanie so zbraňami, pranie špinavých peňazí, korupcia, falšovanie platobných prostriedkov, počítačová kriminalita a organizovaná trestná činnosť. V závislosti od vývoja trestnej činnosti môže Rada prijať rozhodnutie určujúce ďalšie oblasti trestnej činnosti, ktoré spĺňajú kritériá uvedené v tomto odseku. Pritom sa uznáva jednomyselne po udelení súhlasu Európskeho parlamentu.

Po prijatí rozhodnutia Rady 2022/2332³⁰ zahŕňajú oblasti trestnej činnosti uvedené v článku 83 ods. 1 ZFEÚ teraz aj porušenie reštriktívnych opatrení Únie. To Komisii umožnilo predložiť tento návrh smernice.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Cieľom tejto smernice je zabezpečiť spoločné vymedzenie trestných činov súvisiacich s porušením reštriktívnych opatrení Únie a dostupnosť účinných, odrádzajúcich a primeraných trestných sankcií za závažné trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie. Ako sa podrobnejšie uvádza v ďalších odsekoch, tieto ciele nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov. Z dôvodu rozsahu a účinkov danej činnosti, ktorá má inherentnú cezhraničnú povahu a potenciálne bráni dosahovaniu cieľov EÚ, ktorými je zachovávanie medzinárodného mieru a bezpečnosti a presadzovanie spoločných hodnôt EÚ, ich namiesto toho možno lepšie dosiahnuť na úrovni EÚ. EÚ preto môže prijať potrebné opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ZEÚ.

Porušenie reštriktívnych opatrení Únie je mimoriadne závažnou oblasťou trestnej činnosti, keďže môže podporovať hrozby pre medzinárodný mier a bezpečnosť, narúšať upevňovanie a podporu demokracie, právneho štátu a ľudských práv a spôsobovať výrazné hospodárske, sociálne a environmentálne škody. V dôsledku týchto prípadov porušenia majú fyzické osoby

²⁹ Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 9. 3. 2022 o financovaní Nástroja technickej podpory a prijatí pracovného programu na rok 2022 [C(2022) 1379 final z 9. 3. 2022].

³⁰ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/2332 z 28. novembra 2022 o určení porušenia reštriktívnych opatrení Únie za oblasť trestnej činnosti, ktorá spĺňa kritériá uvedené v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ST/10287/2022/REV/1(Ú. v. EÚ L 308, 29.11.2022, s. 18 – 21).

a subjekty, ktorých aktíva sú zmrazené alebo ktorých činnosti sú obmedzené, naďalej prístup k svojim aktívam, čím dochádza k mareniu dosahovania cieľov týchto reštriktívnych opatrení. Podobne peňažné prostriedky získané využívaním tovaru a prírodných zdrojov, s ktorými sa obchoduje v rozpore s reštriktívnymi opatreniami Únie, môžu režimom, na ktoré sú zamerané uvedené reštriktívne opatrenia, takisto umožniť, aby mali naďalej prístup k potrebným prostriedkom (t. j. nákup zbraní), prostredníctvom ktorých udržiavajú represívne praktiky a pokračujú v páchaní závažných trestných činov. Porušenie reštriktívnych opatrení Únie týkajúcich sa obchodu by mohlo okrem toho prispieť k nezákonnému využívaniu prírodných zdrojov v jurisdikcii, ktorá je predmetom uvedených reštriktívnych opatrení.

Zo skutočnosti, že vymedzenie pojmov a sankcie v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie sa podľa správneho a/alebo trestného práva jednotlivých členských štátov výrazne líšia, navyše vyplýva, že za rovnaké porušenie môžu byť uložené odlišné sankcie a môže pri ňom dôjsť k odlišnej úrovni presadzovania práva. Tieto rozdiely predstavujú prekážku jednotného uplatňovania politiky Únie v oblasti reštriktívnych opatrení. Môžu viesť aj k taktizovaniu pri výbere súdu zo strany páchatel'ov a v konečnom dôsledku by mohli viesť k ich (kvázi) beztrestnosti v prípade, že sa rozhodnú vykonávať svoje činnosti v jednom či vo viacerých členských štátoch, ktoré majú stanovené menej prísne sankcie alebo v minulosti pri trestnom stíhaní v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie postupovali mierne. Tým sa oslabuje efektívnosť reštriktívnych opatrení a ich presadzovanie na úrovni Únie. V tejto situácii hrozí, že dôjde k mareniu dosahovania cieľov EÚ, ktorými sú zachovávanie medzinárodného mieru a bezpečnosti a presadzovanie spoločných hodnôt EÚ. Existuje teda osobitná potreba spoločných opatrení na úrovni EÚ prostredníctvom trestného práva s cieľom riešiť porušovanie reštriktívnych opatrení Únie.

Porušovanie reštriktívnych opatrení Únie má navyše jasný a niekedy dokonca inherentný cezhraničný rozmer. Nielenže sa ho zvyčajne dopúšťajú fyzické a právnické osoby pôsobiace na celosvetovej úrovni, ale v niektorých prípadoch sa reštriktívnymi opatreniami Únie, ako sú obmedzenia bankových služieb, dokonca zakazujú cezhraničné operácie. Ich porušenie je preto vo svojej podstate konaním s cezhraničným rozmerom, ktoré si vyžaduje spoločnú cezhraničnú reakciu na úrovni EÚ.

Harmonizáciou by sa napokon takisto zvýšil odrádzajúci účinok sankcií za porušenie reštriktívnych opatrení Únie.

- **Proporcionalita**

V súlade so zásadou proporcionality podľa článku 5 ZEÚ táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie jej cieľa. Aproximácia vymedzenia trestných činov a druhov a úrovní trestných sankcií sa obmedzuje na to, čo je nevyhnutné na účinné riešenie porušovania reštriktívnych opatrení Únie v členských štátoch. Opatrenia týkajúce sa používania nástrojov vyšetrovania a výmeny informácií sú zahrnuté len v rozsahu potrebnom na účinné fungovanie navrhovaného trestnoprávneho rámca.

- **Výber nástroja**

Podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom prostredníctvom smerníc ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov týchto trestných činov alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

• Konzultácie so zainteresovanými stranami

Uskutočnili sa ciele konzultácie s členskými štátmi v rámci pracovnej skupiny pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (COPEN) (8. septembra 2022), s Europolom (5. septembra) a Eurojustom (13. septembra). GR JUST takisto usporiadalo podrobnú diskusiu s členmi svojej expertnej skupiny pre politiku EÚ v oblasti trestného práva (16. septembra). Tieto konzultácie vychádzali zo špecializovaného dotazníka Komisie, v ktorom sa kládli otázky spojené s trestnými činmi, so sankciami, s normami právomoci a s ustanoveniami týkajúcimi sa cezhraničnej spolupráce, ktoré by sa mali začleniť do budúcej smernice.

• Získavanie a využívanie expertízy

Komisia začiatkom marca 2022 v nadväznosti na ruskú vojenskú agresiu voči Ukrajine zriadila osobitnú skupinu pod názvom Freeze and Seize (Zmraziť a zaistiť). Jej cieľom je zabezpečiť koordináciu medzi členskými štátmi pri presadzovaní reštriktívnych opatrení Únie týkajúcich sa ruských a bieloruských fyzických osôb a spoločností uvedených v zozname, ako aj preskúmať vzájomné pôsobenie medzi reštriktívnymi opatreniami Únie a trestnoprávnymi opatreniami. Tieto výmeny názorov zahŕňali stretnutia s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi pre vykonávanie reštriktívnych opatrení, s Europolom, Eurojustom a so sieťou pre vyšetrovanie genocídy³¹ (hostiteľskou štruktúrou sekretariátu tejto siete je Eurojust).

Špecifická podskupina osobitnej skupiny Freeze and Seize sa zameriava na posilňovanie vykonávania reštriktívnych opatrení Únie. Rieši najmä otázky, ktoré predložili vnútroštátne orgány, a skúma možné spôsoby aktívnej identifikácie aktív. Na činnosti tejto podskupiny sa zúčastňujú vnútroštátne príslušné orgány členských štátov. Pri výmenách názorov v kontexte tejto podskupiny sa pri viacerých príležitostiach hovorilo o ťažkostiach spojených s vyvodzovaním zodpovednosti voči fyzickým a právnickým osobám, ktoré sa podieľajú na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie. Účastníci takýchto výmen zároveň argumentovali v prospech spoločného trestnoprávneho prístupu k porušovaniu reštriktívnych opatrení Únie.

Dôkazy o potrebe takéhoto spoločného prístupu sa konkrétne uvádzajú v správe siete pre vyšetrovanie genocídy z decembra 2021³². V tejto správe sa zdôrazňuje potreba kriminalizácie porušenia reštriktívnych opatrení Únie s cieľom zabezpečiť, aby fyzické alebo právnické osoby zodpovedné za takéto porušenie niesli zodpovednosť³³. Okrem toho sa v správe dospelo k záveru, že „trestné stíhanie porušenia sankcií môže predstavovať účinný systém, vďaka ktorému sa predíde beztrestnosti“, a to najmä v kontexte najzávažnejších medzinárodných trestných činov³⁴.

V diskusiách v rámci osobitnej skupiny Freeze and Seize o výmene najlepších postupov týkajúcich sa vyšetrovania trestných činov a konfiškácie sa okrem toho preukázal význam aktívneho prístupu a koordinácie orgánov zodpovedných za vykonávanie reštriktívnych

³¹ Eurojust, sieť pre vyšetrovanie genocídy, pozri <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/practitioner-networks/genocide-network?msclid=de6a1668cf6011eca5681e93e0033be2>.

³² Sieť pre vyšetrovanie genocídy, *Expert Report on Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávacia analýza], 2021.

³³ Tamže, s. 4.

³⁴ Tamže, s. 26.

opatrení Únie. Finančné spravodajské jednotky, orgány presadzovania práva a colné orgány spolu s medzinárodnými partnermi, občianskou spoločnosťou a investigatívnymi novinármi by mali spolupracovať a vymieňať si informácie s cieľom získať stopy, ktoré orgánom presadzovania práva umožnia začať vyšetrovanie.

Komisia takisto uskutočnila konzultácie s expertnou skupinou pre politiku EÚ v oblasti trestného práva³⁵, a to 13. mája a 16. septembra 2022. Skupina myšlienku harmonizácie vymedzenia pojmov a sankcií na úrovni EÚ vo všeobecnosti privítala a poskytla osobitné príspevky v súvislosti s trestnými činmi, so sankciami, s normami právomoci a cezhraničnou spoluprácou.

• Posúdenie vplyvu

Cieľom tohto návrhu smernice je aproximácia vymedzenia trestných činov a sankcií v oblasti porušovania reštriktívnych opatrení Únie. Nadväzuje na prijatie rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/2332 o určení porušenia reštriktívnych opatrení Únie za oblasť trestnej činnosti, ktorá spĺňa kritériá uvedené v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie³⁶.

K návrhu rozhodnutia Rady, ktorý vypracovala Európska komisia a bol predložený 25. mája³⁷, bolo pripojené oznámenie s názvom *Smerom k smernici o trestných sankciách za porušenie reštriktívnych opatrení Únie*³⁸. Z dôvodu naliehavej potreby vyvodit' zodpovednosť voči fyzickým a právnickým osobám, ktoré sa podieľajú na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie, sa v prílohe k tomuto oznámeniu už načrtli hlavné prvky, ktoré by mohla zahŕňať budúca smernica o trestných sankciách za porušenie reštriktívnych opatrení Únie.

V rozhodnutí Rady (EÚ) 2022/2332 o určení porušenia reštriktívnych opatrení Únie za oblasť trestnej činnosti, ktorá spĺňa kritériá uvedené v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, sa takisto zdôrazňuje naliehavosť prijatia sekundárnych právnych predpisov³⁹.

Vzhľadom na tieto okolnosti sa posúdenie vplyvu nevykonalo.

• Základné práva

V tejto smernici sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú sa zásady stanovené v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“)⁴⁰. Smernicou sa predovšetkým zabezpečuje súlad s týmito ustanoveniami charty: právo na slobodu a bezpečnosť (článok 6);

³⁵ Európska komisia, expertná skupina pre politiku EÚ v oblasti trestného práva, <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2760&msclid=56005123cfaf11ec8de3edb643537b59>.

³⁶ Pozn. pod čiarou č. 30 vyššie.

³⁷ Európska komisia, návrh rozhodnutia Rady o doplnení porušenia reštriktívnych opatrení Únie k oblastiam trestnej činnosti stanoveným v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie [COM(2022) 247 z 25.5.2022].

³⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade, *Smerom k smernici o trestných sankciách za porušenie reštriktívnych opatrení Únie* [COM(2022) 249 z 25.5.2022].

³⁹ Pozn. pod čiarou č. 30 vyššie, odôvodnenie 24: „Aby bolo možné čo najrýchlejšie prijať sekundárne právne predpisy, ktorými sa stanovia minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestného činu porušenia reštriktívnych opatrení Únie a sankcií zaň, by toto rozhodnutie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie“.

⁴⁰ Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391 – 407).

právo na ochranu osobných údajov (článok 8); sloboda podnikania (článok 16); vlastnícke právo (článok 17); právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces (článok 47); prezumpcia nevinoty a právo na obhajobu (článok 48); zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov (článok 49) a právo byť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin (článok 50).

Pri transpozícii tejto smernice do vnútroštátneho práva sa budú musieť rešpektovať základné práva. Členské štáty by mali predovšetkým zabezpečiť, aby sa pri ukladaní trestných a správnych sankcií dodržiavali zásady charty vrátane práva nevypovedať vo vlastný neprospech, práva odoprieť výpoveď a zákazu stíhania alebo potrestania v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin. Členské štáty by mali takisto zabezpečiť, aby sa dodržiavali procesné práva podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní. V tejto súvislosti sa povinnosti podľa tejto smernice uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov podľa práva EÚ o procesných právach v trestnom konaní. Táto smernica sa napokon bude musieť transponovať bez toho, aby boli dotknuté uplatniteľné pravidlá týkajúce sa podávania správ, dôvernosti a služobného tajomstva.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh má zanedbateľný vplyv na rozpočet v prípade členských štátov, ako aj Komisie. Konkrétne informácie o finančných dôsledkoch v prípade Komisie sa uvádzajú v legislatívnom finančnom výkaze pripojenom k tomuto legislatívnemu balíku.

Ako sa stanovuje v článku 19 ods. 1 a 4 tohto návrhu, Komisia bude musieť plniť viaceré povinnosti v oblasti podávania správ. Dva roky po uplynutí lehoty na transpozíciu bude musieť Komisia vypracovať správu o tom, ako členské štáty smernicu transponovali. Päť rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu musí Komisia vypracovať štúdiu o účinnosti smernice s cieľom vyhodnotiť jej pridanú hodnotu. Dôjde k tomu až po ukončení súčasného viacročného finančného rámca.

Prvá správa sa týka transpozície smernice členskými štátmi. Druhá správa, ktorú musí Komisia vypracovať, je štúdiou, v ktorej sa bude posudzovať účinnosť smernice so zreteľom na vymedzený súbor ukazovateľov.

V legislatívnom finančnom výkaze sa navyše podrobne uvádzajú náklady na zber a analýzu štatistických údajov o trestných činoch, ktoré sa uvádzajú v článkoch 3, 4 a 5. Členské štáty musia tieto štatistické údaje predkladať raz ročne Komisii v súlade s článkom 19 ods. 2 a 3 tohto návrhu.

Okrem nákladov pre Komisiu bude mať návrh obmedzený finančný vplyv aj na členské štáty. Tento finančný vplyv možno rozdeliť na tri časti:

1. ako sa stanovuje v článku 15 tohto návrhu, členské štáty budú musieť zabezpečiť, aby sa sprístupnili účinné nástroje na vyšetrovanie trestných činov súvisiacich s porušením reštriktívnych opatrení Únie;
2. v súlade s článkom 13 tohto návrhu budú členské štáty musieť zabezpečiť koordináciu a spoluprácu všetkých svojich príslušných orgánov, ktoré sa podieľajú na predchádzaní trestným činom súvisiacim s porušením

reštriktívnych opatrení Únie, ich vyšetřování a trestnom stíhaní, na strategickej a operačnej úrovni;

3. členské štáty budú čeliť určitým nákladom spojeným s uvedenou povinnosťou každoročne predkladať štatistické údaje o trestných činoch, ktoré sa uvádzajú v článkoch 3, 4 a 5. Nie sú však dostupné dostatočné údaje na to, aby bolo možné presne odhadnúť súvisiace náklady.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Členské štáty budú mať na transpozíciu smernice do vnútroštátnych právnych predpisov šesť mesiacov od nadobudnutia jej účinnosti. Dva roky po uplynutí tejto lehoty na transpozíciu bude musieť Komisia vypracovať správu o tom, ako členské štáty smernicu transponovali. Päť rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu musí Komisia vypracovať štúdiu o účinnosti smernice s cieľom vyhodnotiť jej pridanú hodnotu.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článok 1: Predmet úpravy

V tomto ustanovení sa stanovuje účel smernice, najmä jej cieľ zabezpečiť účinné uplatňovanie reštriktívnych opatrení Únie.

Článok 2: Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

V tomto ustanovení sa stanovuje rozsah pôsobnosti smernice. Uplatňuje sa na prípady porušenia reštriktívnych opatrení Únie, ktoré prijíma EÚ na základe článku 29 ZEÚ alebo článku 215 ZFEÚ. K týmto opatreniam patrí zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, zákaz sprístupňovania finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov a zákaz vstupu na územie členského štátu Európskej únie alebo tranzitu cez toto územie, ako aj sektorové hospodárske opatrenia a zbrojné embargá. V tomto ustanovení sa okrem toho stanovuje vymedzenie pojmov používaných v smernici vrátane pojmov „určená osoba, subjekt alebo orgán“, „finančné prostriedky“ a „hospodárske zdroje“.

Článok 3: Porušenie reštriktívnych opatrení Únie

V tomto ustanovení sa opisujú trestné činy, na ktoré sa vzťahuje táto smernica. Medzi tieto trestné činy patrí porušenie zákazov a obmedzení obsiahnutých v rámci reštriktívnych opatrení Únie, konanie, ktorého zámerom je obchádzanie reštriktívnych opatrení Únie⁴¹, a porušenie podmienok podľa povolení udelených príslušnými orgánmi na vykonávanie určitých činností, ktoré sa inak reštriktívnymi opatreniami zakazujú. Tieto trestné činy sa nemajú chápať ako trestné činy, v rámci ktorých sa fyzickým osobám ukladajú povinnosti v rozpore s právom nevypovedať vo vlastný neprospech a právom odoprieť výpoveď, ako sa

⁴¹ Pozri články 8 a 9 nariadenia (EÚ) č. 269/2014 v znení zmien.

stanovujú v charte a smernici (EÚ) 2016/343⁴². Okrem toho nemajú vplyv na uplatniteľné pravidlá týkajúce sa podávania správ, dôvernosti a služobného tajomstva.

Navyše sa z kriminalizácie vylučujú činnosti, ktoré sa týkajú poskytovania tovaru a služieb každodenného použitia, ako sú potraviny a výrobky a služby v oblasti zdravotnej starostlivosti, na účely osobného použitia určenými fyzickými osobami alebo drobnej hotovosti, ak je to jasne obmedzené na uspokojovanie základných ľudských potrieb týchto osôb a ich závislých rodinných príslušníkov. Neoznámenie takýchto činností sa takisto nekriminalizuje. Okrem toho sa z kriminalizácie vylučuje poskytovanie humanitárnej pomoci osobám v núdzi. Takáto humanitárna pomoc sa musí poskytovať striktne v súlade s medzinárodným humanitárnym právom a môže pozostávať najmä z potravín a výživy, útočiska, zdravotnej starostlivosti, vody a sanitácie. Ďalej by členské štáty pri vykonávaní tejto smernice mali zohľadniť, že medzinárodné humanitárne právo, právo ozbrojených konfliktov, vyžaduje, aby reštriktívne opatrenia nebránili poskytovaniu humanitárnej pomoci v súlade so zásadami nestrannosti, ľudskosti, neutrality a nezávislosti⁴³.

Niektoré prípady porušenia reštriktívnych opatrení Únie predstavujú trestný čin aj v prípade ich spáchania z hrubej neobanlivosti. Predovšetkým odborníci, napríklad v oblasti právnych, finančných či obchodných služieb, by mali uplatňovať náležitú starostlivosť s cieľom predísť akémukoľvek porušeniu reštriktívnych opatrení Únie.

Článok 4: Podnecovanie, napomáhanie, navádzanie a pokus

V článku 4 sa kriminalizuje podnecovanie na spáchanie trestných činov uvedených v článku 3, ako aj napomáhanie pri ich páchaní a navádzanie na ich páchanie. Kriminalizuje sa aj pokus o spáchanie trestných činov uvedených v článku 3.

Článok 5: Trestné sankcie pre fyzické osoby

V článku 5 sa stanovujú minimálne normy na zabezpečenie toho, aby boli trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4 postihnuteľné účinnými, primeranými a odrádzajúcimi trestnými sankciami. V návrhu sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli osobitné úrovne a druhy sankcií za trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie. Navrhovaná kategorizácia odráža závažnosť trestných činov. Stanovuje sa peňažná hranica 100 000 EUR ako spôsob odlišenia závažnejších trestných činov, ktoré by mali byť postihnuteľné trestom odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov. Ako už bolo uvedené, v 14 členských štátoch v súčasnosti dosahuje horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody dva až päť rokov. V ôsmich členských štátoch môže horná hranica trestnej sadzby trestu dosiahnuť osem až dvanásť rokov⁴⁴. V trestnom konaní proti fyzickým osobám by mali byť k dispozícii aj ďalšie sankcie alebo opatrenia. Mali by zahŕňať pokuty.

Článok 6: Zodpovednosť právnických osôb

V článku 6 sa uvádzajú povinnosti zamerané na zabezpečenie zodpovednosti právnických osôb za trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, ak boli takéto trestné činy spáchané v ich

⁴² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁴³ Oznámenie Komisie, Usmernenie Komisie o poskytovaní humanitárnej pomoci v súlade s reštriktívnymi opatreniami EÚ (sankcie), C(2022) 4486 z 30. 6. 2022.

⁴⁴ Sieť pre vyšetrovanie genocídy, oddiel 5.2, s. 23.

prospech. V tomto článku sa takisto stanovuje, že členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa voči právnickým osobám mohla vyvodiť zodpovednosť za nedostatočný dohľad a kontrolu, ktoré umožnili spáchanie trestného činu uvedeného v článkoch 3 a 4 v prospech právnickej osoby. Okrem toho by zodpovednosť právnickej osoby nemala vylučovať trestné konanie proti fyzickým osobám.

Článok 7: Sankcie pre právnické osoby

V článku 7 sa stanovujú sankcie uplatniteľné na právnické osoby, ktoré sa podieľajú na trestných činoch, na ktoré sa vzťahuje tento návrh. Od členských štátov sa predovšetkým vyžaduje, aby prijali potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby právnická osoba, voči ktorej sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 6, podliehala účinným, primeraným a odrádzajúcim sankciám vrátane: pokút trestnej alebo inej povahy; vylúčenia z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov obstarávania, grantov a koncesií; zákazu podnikania; odobratia povolení a autorizácií na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu; uloženia súdneho dohľadu; súdneho rozhodnutia o likvidácii a zatvorenia prevádzkarní, ktoré boli použité na spáchanie trestného činu.

V tomto článku sa okrem toho stanovuje, že členské štáty by mali prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli právnické osoby, ktorým plynú výhody zo spáchania trestných činov inými osobami v rozpore s reštriktívnymi opatreniami Únie, postihnuteľné pokutami, ktorých horná hranica by nemala byť nižšia ako 5 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby v obchodnom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty. Zodpovednosť právnických osôb nevylučuje možnosť trestného konania proti fyzickým osobám, ktoré sú páchatelmi trestných činov vymedzených v článkoch 3 a 4.

Článok 8: Príťažujúce okolnosti

V článku 8 sa stanovujú príťažujúce okolnosti, ktoré sa majú zohľadniť pri uplatňovaní sankcií za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4. Za príťažujúcu okolnosť by sa mala považovať ktorákoľvek z týchto okolností: trestný čin bol spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle rámcového rozhodnutia Rady 2008/841/SVV⁴⁵; trestný čin bol spáchaný profesionálnym poskytovateľom služieb, ktorý pritom porušil svoje profesijné povinnosti; trestný čin spáchal verejný činiteľ pri plnení svojich povinností a trestný čin spáchala iná osoba pri výkone verejnej funkcie.

Článok 9: Poľahčujúca okolnosť

V článku 9 sa stanovuje poľahčujúca okolnosť, ktorá sa má zväžiť pri uplatňovaní sankcií za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4. Išlo by o prípady, keď páchatel poskytne správny alebo justičným orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže: i) identifikovať alebo postaviť pred súd ostatných páchatel'ov a/alebo ii) nájsť dôkazy.

⁴⁵ Rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42 – 45).

Článok 10: Zmrazenie a konfiškácia

V článku 10 sa objasňuje pojem „príjmy“⁴⁶ konkrétne v situáciách, keď určená osoba, subjekt alebo orgán spácha osobitné trestné činy obchádzania podľa článku 3 ods. 2 písm. h) bodov i) a ii) alebo sa na ich páchaní zúčastňuje. V každom jednotlivom prípade sa bude musieť zachovať proporcionalita konfiškácie.

Článok 11: Normy právomoci

V článku 11 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa právomoci s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty určili právomoc v prípade trestných činov, na ktoré sa vzťahuje návrh. Do právomoci členských štátov by mali patriť trestné činy spáchané právnickými osobami usadenými na ich území, ako aj trestné činy spáchané v prospech právnickej osoby v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva v EÚ. Sieť pre vyšetrovanie genocídy v správe z roku 2021 konkrétne uvádza viaceré relevantné prípady⁴⁷ spoločností usadených v členskom štáte, ktoré porušovali reštriktívne opatrenia v krajinách mimo EÚ. Stanovenie právomoci nad právnickými osobami v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva v EÚ, je navyše mimoriadne dôležité v záujme boja proti porušovaniu reštriktívnych opatrení Únie. To členským štátom umožní trestne stíhať porušenie prepojené s EÚ, ku ktorému dôjde v krajinách mimo EÚ a/alebo ktorého sa dopustia osoby z krajín mimo EÚ, napr. v prípade vývozu z EÚ na miesto určenia, na ktoré sa zameriavajú reštriktívne opatrenia, alebo koncovému používateľovi, na ktorého sa zameriavajú reštriktívne opatrenia, alebo v prípade prevodu aktív z EÚ osobe uvedenej v zozname.

Článok 12: Premlčacie lehoty

V článku 12 sa uvádzajú ustanovenia o premlčacích lehotách s cieľom umožniť príslušným orgánom viesť vyšetrovanie, trestné stíhanie a vydávať rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi, na ktoré sa vzťahuje tento návrh, počas určitého obdobia.

Článok 13: Koordinácia a spolupráca príslušných orgánov v rámci členského štátu

V tomto ustanovení sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili koordináciu a spoluprácu všetkých svojich príslušných orgánov, ktoré sa podieľajú na predchádzaní trestným činom súvisiacim s porušením reštriktívnych opatrení Únie, ich vyšetrovaní a trestnom stíhaní, na strategickej a operačnej úrovni.

Článok 14: Oznamovanie trestných činov a ochrana osôb, ktoré oznámia trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie alebo ktoré poskytujú pomoc pri vyšetrovaní

Toto ustanovenie sa týka ochrany oznamovateľov, ktorí oznámia informácie alebo poskytnú dôkazy pri vyšetrovaní trestného činu súvisiacom s porušením reštriktívnych opatrení Únie.

⁴⁶ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o vymáhaní majetku a konfiškácii [COM(2022) 245 z 25. 5. 2022], článok 3 ods. 1: „príjmy“ sú akýkoľvek hospodársky prospech pochádzajúci priamo alebo nepriamo z trestnej činnosti, ktorý pozostáva z majetku v akejkoľvek podobe a zahŕňa všetky následné opätovné investície alebo premenu priamych príjmov a akýkoľvek majetkový prospech“.

⁴⁷ Sieť pre vyšetrovanie genocídy, *Expert Report on Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis* [Stíhanie porušenia sankcií (reštriktívnych opatrení) v jurisdikciách štátov: porovnávacia analýza], 2021, s. 14 – 20.

Článok 15: Nástroje vyšetrovania

V tomto ustanovení sa stanovuje, že účinné nástroje vyšetrovania, ako sú tie, ktoré sa používajú v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti, sú dostupné aj na účely vyšetrovania alebo stíhania trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4.

Článok 16: Spolupráca medzi členskými štátmi, Komisiou, Europolom, Eurojustom a Európskou prokuratúrou

V tomto ustanovení sa vyžaduje, aby orgány členských štátov, Europol, Eurojust, Európska prokuratúra a Komisia v rámci svojich príslušných právomocí navzájom spolupracovali v oblasti boja proti trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4. Príslušné orgány členských štátov by takisto mali poskytovať informácie o praktických otázkach.

Článok 17: Zmeny smernice (EÚ) 2018/1673

Ustanovením sa mení článok 2 smernice (EÚ) 2018/1673 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva⁴⁸ tak, že sa porušenie reštriktívnych opatrení Únie vymedzí ako „trestná činnosť“. Pranie špinavých peňazí opísané v článku 3 smernice (EÚ) 2018/1673, ktoré sa týka majetku pochádzajúceho z trestných činov, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, v dôsledku toho predstavuje trestný čin.

Články 18 – 21

V týchto článkoch sa uvádzajú ďalšie ustanovenia o transpozícii členskými štátmi, podávaní správ členskými štátmi, hodnotení a podávaní správ Komisiou, nadobudnutí účinnosti a adresátoch smernice. Vzhľadom na naliehavú potrebu vyvodit' zodpovednosť voči fyzickým a právnickým osobám, ktoré sa podieľajú na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie, by mali členské štáty uviesť zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do účinnosti do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

⁴⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva, PE/30/2018/REV/1 (Ú. v. EÚ L 284, 12.11.2018, s. 22 – 30).

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY**o vymedzení trestných činov a sankcií v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 83 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) S cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie reštriktívnych opatrení Únie a celistvosť vnútorného trhu v Únii a dosiahnuť vysokú úroveň bezpečnosti v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti je potrebné stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v súvislosti s porušením týchto reštriktívnych opatrení Únie.
- (2) Reštriktívne opatrenia Únie, ako sú opatrenia týkajúce sa zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, zákaz sprístupňovania finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov a zákaz vstupu na územie členského štátu alebo tranzitu cez toto územie, ako aj sektorové hospodárske opatrenia a zbrojné embargá, sú základným nástrojom na presadzovanie cieľov spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ako sa stanovujú v článku 21 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“). K týmto cieľom patrí ochrana hodnôt, bezpečnosti, nezávislosti a celistvosti Únie, upevňovanie a podpora demokracie, právneho štátu, ľudských práv a zásad medzinárodného práva, ako aj zachovávanie medzinárodného mieru, predchádzanie konfliktom a posilňovanie medzinárodnej bezpečnosti v súlade s cieľmi a so zásadami Charty Organizácie Spojených národov.
- (3) S cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie reštriktívnych opatrení Únie je potrebné, aby mali členské štáty zavedené účinné, primerané a odrádzajúce sankcie za porušenie týchto reštriktívnych opatrení Únie vrátane v nich stanovených povinností, ako je oznamovanie. Takisto je potrebné, aby sa týmito sankciami reagovalo na obchádzanie reštriktívnych opatrení Únie.
- (4) Účinné uplatňovanie reštriktívnych opatrení Únie si vyžaduje spoločné trestnoprávne vymedzenie konania porušujúceho reštriktívne opatrenia Únie. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby toto konanie predstavovalo trestný čin, ak sa ho páchatel dopustí

úmyselne alebo z hrubej nedbanlivosti, a to v prípade, že fyzická alebo právnická osoba vedela alebo mala vedieť, že svojím konaním poruší reštriktívne opatrenia Únie.

- (5) Účinné uplatňovanie reštriktívnych opatrení Únie si takisto vyžaduje spoločné trestnoprávne vymedzenie konania obchádzajúceho reštriktívne opatrenie Únie.
- (6) Osoby, subjekty a orgány, ktoré sú jednotlivito určené v reštriktívnych opatreniach Únie a tieto opatrenia sa na ne vzťahujú, môžu byť často zapojené ako podnecovatelia a účastníci. Čoraz rozšírenejšia je napríklad prax, pri ktorej určené osoby a subjekty prevedú finančné prostriedky, majetok alebo hospodárske zdroje na tretiu stranu s cieľom obísť reštriktívne opatrenia Únie. Na takéto konanie sa teda vzťahuje trestný čin obchádzania, ktorého aproximácia sa zabezpečuje touto smernicou.
- (7) Táto smernica by sa mala vzťahovať na odborníkov pracujúcich v oblasti práva, ako sú vymedzení členskými štátmi, vrátane povinnosti oznamovať porušenie reštriktívnych opatrení Únie pri poskytovaní služieb v kontexte profesionálnych činností, ako sú právne, finančné a obchodné služby. Zo skúseností vyplýva existencia jednoznačného rizika, že služby týchto odborníkov pracujúcich v oblasti práva budú zneužívané na účely porušovania reštriktívnych opatrení Únie. Mali by však existovať výnimky z akejkoľvek povinnosti oznamovať informácie, ktoré boli získané v úzkej súvislosti so súdnym, správnym alebo s rozhodcovským konaním, či už pred súdnym konaním, počas neho, alebo po ňom, alebo pri zisťovaní právneho postavenia klienta. Právne poradenstvo by preto za týchto okolností malo naďalej podliehať povinnosti zachovávanía služobného tajomstva s výnimkou prípadov, keď sa odborník pracujúci v oblasti práva zúčastňuje na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie, právne poradenstvo sa poskytuje na účely porušenia reštriktívnych opatrení Únie alebo odborník pracujúci v oblasti práva vie, že klient žiada o právne poradenstvo na účely porušenia reštriktívnych opatrení Únie. Vedomosť možno vyvodiť z objektívnych skutkových okolností.
- (8) Účinné uplatňovanie reštriktívnych opatrení Únie si okrem toho vyžaduje spoločné trestnoprávne vymedzenie konania porušujúceho podmienky v rámci povolení udelených príslušnými orgánmi na vykonávanie určitých činností, ktoré sú bez takéhoto povolenia zakázané alebo obmedzené reštriktívnym opatrením Únie.
- (9) Je vhodné vylúčiť z kriminalizácie činnosti, ktoré sa týkajú poskytovania tovaru a služieb každodenného použitia na účely osobného použitia určenými fyzickými osobami, ako sú potraviny a výrobky a služby v oblasti zdravotnej starostlivosti, alebo drobnej hotovosti, ak je to jasne obmedzené na uspokojovanie základných ľudských potrieb týchto osôb a ich závislých rodinných príslušníkov. Neoznámenie takýchto činností by sa takisto nemalo kriminalizovať. Okrem toho je vhodné vylúčiť z kriminalizácie poskytovanie humanitárnej pomoci osobám v núdzi. Takáto humanitárna pomoc sa musí poskytovať striktne v súlade s medzinárodným humanitárnym právom a môže pozostávať najmä z potravín a výživy, prístrešia, zdravotnej starostlivosti, vody a sanitácie. Ďalej by členské štáty pri vykonávaní tejto smernice mali zohľadniť, že medzinárodné humanitárne právo, právo ozbrojených konfliktov, vyžaduje, aby reštriktívne opatrenia nebránili poskytovaniu humanitárnej pomoci v súlade so zásadami nestrannosti, ľudskosti, neutrality a nezávislosti.
- (10) Sankcie za trestné činy by mali byť účinné, odrádzajúce a primerané. Na tento účel by sa v prípade fyzických osôb mali stanoviť minimálne úrovne hornej hranice trestnej

sadzby trestu odňatia slobody. V trestnom konaní by mali byť k dispozícii aj ďalšie sankcie alebo opatrenia. Mali by zahŕňať pokuty vzhľadom na to, že porušenie reštriktívnych opatrení Únie je väčšinou motivované hospodárskymi faktormi.

- (11) Vzhľadom na to, že reštriktívne opatrenia Únie sa vzťahujú aj na právnické osoby, trestná zodpovednosť za trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie podľa tejto smernice by sa mala vyvodzovať aj voči nim. Členské štáty, ktorých vnútroštátne právo nestanovuje trestnú zodpovednosť právnických osôb, by mali zabezpečiť, aby ich správne systémy ukladania sankcií zabezpečovali účinné, odrádzajúce a primerané druhy a úrovne sankcií.
- (12) Ďalšia aproximácia a účinnosť úrovne sankcií ukladaných v praxi by sa mali podporiť spoločnými príťažujúcimi okolnosťami, ktoré odrážajú závažnosť spáchaného trestného činu. Pod pojmom „príťažujúce okolnosti“ by sa mali rozumieť skutočnosti, ktoré umožňujú vnútroštátnemu sudcovi alebo súdu uložiť za rovnaký trestný čin prísnejší trest ako za trestný čin, v prípade ktorého sa tieto skutočnosti nevyskytli, alebo možnosť kumulatívne zlúčiť viaceré trestné činy s cieľom zvýšiť úroveň sankcie. Členské štáty by mali stanoviť možnosť aspoň jednej z týchto príťažujúcich okolností v súlade s uplatniteľnými pravidlami o príťažujúcich okolnostiach, ktoré sa stanovujú v ich právnom poriadku. Rozhodnutie o zvýšení trestu s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu by v každom prípade malo zostať na voľnom uvážení sudcu alebo súdu.
- (13) Členské štáty by mali takisto zabezpečiť, aby sa v situáciách, keď páchateľ poskytne príslušným orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže identifikovať alebo postaviť pred súd ďalších páchateľov alebo nájsť dôkazy, takéto konanie mohlo považovať za poľahčujúcu okolnosť.
- (14) Zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov uložené reštriktívnymi opatreniami Únie má administratívnu povahu. Malo by sa teda odlišovať od opatrení na zaistenie trestnoprávnej povahy, ktoré sa uvádzajú v smernici (EÚ) [.../...] [smernica o vymáhaní majetku a konfiškácii].
- (15) Je potrebné objasniť koncepciu príjmov, a to konkrétne v situáciách, keď určená osoba, subjekt alebo orgán spáchajú alebo sa podieľajú na spáchaní týchto činov: i) zatajovanie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, ktoré vlastní, drží alebo kontroluje určená osoba, subjekt alebo orgán a ktoré by mali byť zmrazené v súlade s reštriktívnym opatrením Únie, a to prevodom týchto finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov tretej strane, alebo ii) zatajovanie skutočností, že konečným vlastníkom alebo príjemcom finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov je osoba, subjekt alebo orgán, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, a to poskytnutím nepravdivých alebo neúplných informácií. Za týchto okolností môže mať určená osoba, subjekt alebo orgán v dôsledku takéhoto zatajovania naďalej prístup k zatajeným finančným prostriedkom alebo hospodárskym zdrojom, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia Únie, môže ich naďalej využívať alebo nimi disponovať. Takéto finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje by sa preto mali považovať za príjmy z trestnej činnosti na účely smernice (EÚ) [.../...] [smernica o vymáhaní majetku a konfiškácii], pričom je zrejmé, že v každom jednotlivom prípade sa bude musieť zachovať proporcionalita konfiškácie takýchto príjmov.

- (16) Najmä vzhľadom na celosvetové aktivity páchatel'ov nezákonného konania, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, spolu s cezhraničnou povahou trestných činov a možnosťou cezhraničného vyšetrovania by členské štáty mali stanoviť právomoc s cieľom účinne bojovať proti takémuto konaniu.
- (17) Členské štáty by mali stanoviť pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt potrebné na to, aby mohli účinne bojovať proti trestným činom súvisiacim s porušením reštriktívnych opatrení Únie, a to bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne pravidlá, v ktorých sa nestanovujú premlčacie lehoty pre vyšetrovanie, trestné stíhanie a presadzovanie práva.
- (18) Na zabezpečenie účinného, integrovaného a súdržného systému presadzovania práva by členské štáty mali organizovať vnútornú spoluprácu a komunikáciu medzi všetkými aktérmi v rámci reťazcov presadzovania práva v správnych a trestných veciach.
- (19) S cieľom zabezpečiť účinné vyšetrovanie a trestné stíhanie v súvislosti s porušovaním reštriktívnych opatrení Únie by mali príslušné orgány členských štátov spolupracovať prostredníctvom Europolu, Eurojustu a Európskej prokuratúry (EPPO), ako aj s týmito subjektmi. Tieto príslušné orgány by mali takisto medzi sebou a s Komisiou zdieľať informácie o praktických otázkach.
- (20) Oznamovatelia môžu príslušným orgánom poskytnúť cenné informácie o minulom, prebiehajúcom alebo plánovanom porušení reštriktívnych opatrení Únie vrátane pokusov o ich obchádzanie. Tieto informácie sa môžu týkať napríklad skutočností spojených s porušením reštriktívnych opatrení Únie, jeho okolností a zúčastnených fyzických osôb, spoločností a tretích strán. Preto by sa malo zabezpečiť, aby sa zaviedli primerané opatrenia, ktoré by oznamovateľom umožnili upozorňovať príslušné orgány a takisto by umožnili chrániť týchto oznamovateľov pred odvetnými opatreniami. Na tento účel by sa malo stanoviť, že smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937⁴⁹ sa vzťahuje na oznamovanie prípadov porušenia reštriktívnych opatrení Únie a na ochranu osôb, ktoré takéto porušenie oznámia.
- (21) S cieľom zabezpečiť účinné vyšetrovanie a trestné stíhanie v súvislosti s porušovaním reštriktívnych opatrení Únie by subjekty zodpovedné za vyšetrovanie alebo trestné stíhanie v súvislosti s týmito opatreniami mali mať možnosť používať nástroje vyšetrovania, ako sú tie, ktoré sa používajú v boji proti organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti. Používanie takýchto nástrojov v súlade s vnútroštátnym právom by malo byť cielené, mala by sa pri ňom brať do úvahy zásada proporcionality a charakter a závažnosť vyšetrovaných trestných činov a malo by sa rešpektovať právo na ochranu osobných údajov.
- (22) Zmenou smernice (EÚ) 2018/1673 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva⁵⁰ by sa malo zabezpečiť, aby sa porušenie reštriktívnych opatrení Únie považovalo za predikatívny trestný čin pre pranie špinavých peňazí podľa tejto smernice.

⁴⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17 – 56).

⁵⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva, PE/30/2018/REV/1 (Ú. v. EÚ L 284, 12.11.2018, s. 22 – 30).

- (23) Ciele tejto smernice, konkrétne zabezpečenie spoločného vymedzenia trestných činov súvisiacich s porušením reštriktívnych opatrení Únie a dostupnosť účinných, odrádzajúcich a primeraných trestných sankcií za závažné trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie, nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a účinkov tejto smernice ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, a to vzhľadom na inherentnú cezhraničnú povahu porušenia reštriktívnych opatrení Únie a na jeho potenciál brániť dosahovaniu cieľov Únie, ktorými je zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti, ako aj presadzovanie spoločných hodnôt Únie. Únia preto môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ZEÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (24) V tejto smernici sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú sa zásady, ktoré boli uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie, vrátane práva na slobodu a bezpečnosť, ochrany osobných údajov, slobody podnikania, vlastníckeho práva, práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, prezumpcie nevinoty a práva na obhajobu vrátane práva nevypovedať vo vlastný neprospech a odoprieť výpoveď, zásady zákonnosti vrátane zásady neretroaktivity trestných sankcií a primeranosti trestných činov a trestov, ako aj zásady *ne bis in idem*. Cieľom tejto smernice je zabezpečiť úplné rešpektovanie uvedených práv a zásad a mala by sa vykonávať v súlade s nimi.
- (25) Pri vykonávaní tejto smernice by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa dodržiavali procesné práva podozrivých alebo obvinených osôb v trestnom konaní. Povinnosti podľa tejto smernice by v tejto súvislosti nemali mať vplyv na povinnosti členských štátov podľa práva Únie o procesných právach v trestnom konaní, najmä podľa smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ⁵¹, 2012/13/EÚ⁵², 2013/48/EÚ⁵³, (EÚ) 2016/343⁵⁴, (EÚ) 2016/800⁵⁵ a (EÚ) 2016/1919⁵⁶.
- (26) Vzhľadom na naliehavú potrebu vyvodiť zodpovednosť voči fyzickým a právnickým osobám, ktoré sa zúčastňujú na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie, by členské štáty mali do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.

⁵¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁵² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁵³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (Ú. v. EÚ L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁵⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁵⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/800 z 11. mája 2016 o procesných zárukách pre deti, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 132, 21.5.2016, s. 1).

⁵⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1919 z 26. októbra 2016 o právnej pomoci pre podozrivé a obvinené osoby v trestnom konaní a pre vyžiadané osoby v konaní o európskom zatykači (Ú. v. EÚ L 297, 4.11.2016, s. 1).

- (27) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.
- (28) [neúčast':] V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice a nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu,

ALEBO [účast':] V súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, Írsko [listom z ...] oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy

Touto smernicou sa stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v súvislosti s porušením reštriktívnych opatrení Únie.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. Táto smernica sa uplatňuje na prípady porušenia reštriktívnych opatrení Únie. Tieto reštriktívne opatrenia Únie sa vzťahujú na:
 - a) opatrenia týkajúce sa zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov;
 - b) zákaz sprístupňovania finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov;
 - c) zákaz vstupu na územie členského štátu alebo tranzitu cez toto územie;
 - d) sektorové hospodárske a finančné opatrenia, ako aj
 - e) zbrojné embargá.
2. Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
 - a) „reštriktívne opatrenia Únie“ sú reštriktívne opatrenia, ktoré prijala Únia na základe článku 29 ZEÚ alebo článku 215 ZFEÚ;
 - b) „určená osoba, subjekt alebo orgán“ je fyzická alebo právnická osoba, subjekt alebo orgán, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia Únie spočívajúce

v zmrazení finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov a zákaze prístupňovania finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov;

c) „finančné prostriedky“ sú:

- i) hotovosť, šeky, peňažné pohľadávky, zmenky, peňažné poukážky a iné platobné nástroje;
- ii) vklady vo finančných inštitúciách alebo v iných subjektoch, zostatky na účtoch, pohľadávky a dlhopisy;
- iii) verejne a súkromne obchodovateľné cenné papiere a dlhové nástroje vrátane akcií a majetkových podielov, certifikátov zastupujúcich cenné papiere, dlhopisov, zmeniek, opčných listov (warrantov), dlžobných úpisov a zmlúv o derivátoch;
- iv) úroky, dividendy alebo iné príjmy z aktív alebo hodnoty akumulované alebo vytvárané aktívami;
- v) úvery, práva na započítanie pohľadávok, záruky, záruky na plnenie alebo iné finančné záväzky;
- vi) akreditívy, nákladné listy, kúpne zmluvy;
- vii) dokumenty preukazujúce podiel na finančných prostriedkoch alebo finančných zdrojoch;
- viii) kryptoaktíva;

d) „hospodárske zdroje“ sú aktíva každého druhu, hmotné aj nehmotné, hnuťelné aj nehmotné, ktoré nie sú finančnými prostriedkami, ale možno ich použiť na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb;

e) „zmrazenie finančných prostriedkov“ je zabránenie akémukoľvek pohybu, prevodu, úprave, použitiu finančných prostriedkov, prístupu k nim alebo manipulácii s nimi akýmkoľvek spôsobom, ktoré by mali za následok akúkoľvek zmenu ich objemu, výšky, umiestnenia, vlastníctva, držby, charakteru, miesta určenia alebo akúkoľvek inú zmenu, ktorá by umožnila použitie finančných prostriedkov, vrátane spravovania portfólií;

f) „zmrazenie hospodárskych zdrojov“ je zabránenie využívaniu hospodárskych zdrojov na účely získania finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb akýmkoľvek spôsobom, ktorý zahŕňa okrem iného ich predaj, prenájom alebo založenie.

Článok 3

Porušenie reštriktívnych opatrení Únie

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby porušenie reštriktívnych opatrení Únie predstavovalo trestný čin v prípade, že bolo spáchané úmyselne a že patrí do niektorej z kategórií vymedzených v odseku 2.
2. Na účely tejto smernice sa za porušenie reštriktívneho opatrenia Únie považuje:
 - a) sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov určenej osobe, subjektu alebo orgánu alebo v ich prospech v rozpore so zákazom uloženým reštriktívnym opatrením Únie;
 - b) nevykonanie zmrazenia finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, ktoré patria určenej osobe, subjektu alebo orgánu, sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou, bez zbytočného odkladu v rozpore s povinnosťou urobiť tak uloženou reštriktívnym opatrením Únie;
 - c) umožnenie vstupu určených fyzických osôb na územie členského štátu alebo tranzitu týchto určených fyzických osôb cez územie členského štátu v rozpore so zákazom uloženým reštriktívnym opatrením Únie;
 - d) uskutočnenie transakcií s tretím štátom, orgánmi tretieho štátu, so subjektmi a s orgánmi vo vlastníctve alebo pod kontrolou tretieho štátu alebo orgánov tretieho štátu, ktoré sú zakázané alebo obmedzené reštriktívnymi opatreniami Únie;
 - e) obchodovanie s tovarom alebo so službami, ktorých dovoz, vývoz, predaj, nákup, prevod, tranzit alebo preprava sú zakázané alebo obmedzené reštriktívnymi opatreniami Únie, ako aj poskytovanie sprostredkovateľských služieb alebo iných služieb súvisiacich s týmto tovarom a týmito službami;
 - f) poskytovanie finančných činností, ktoré sú zakázané alebo obmedzené reštriktívnymi opatreniami Únie, ako je financovanie a finančná pomoc, poskytovanie investícií a investičných služieb, emitovanie prevoditeľných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu, prijímanie vkladov, poskytovanie špecializovaných služieb zasielania finančných správ, obchodovanie s bankovkami, poskytovanie služieb úverového ratingu, poskytovanie kryptoaktív a kryptopeňaženiek;
 - g) poskytovanie iných služieb, ktoré sú zakázané alebo obmedzené reštriktívnymi opatreniami Únie, ako sú služby právneho poradenstva, dôveryhodné služby, služby v oblasti vzťahov s verejnosťou, služby v oblasti účtovníctva, auditu, vedenia účtovných záznamov a daňového poradenstva, poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia, poradenské služby v oblasti IT, služby v oblasti vysielania, architektonické a inžinierske služby;
 - h) obchádzanie reštriktívneho opatrenia Únie;

- i) zatajovaním finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, ktoré vlastní, drží alebo kontroluje určená osoba, subjekt alebo orgán a ktoré by mali byť zmrazené v súlade s reštriktívnym opatrením Únie, a to prevodom týchto finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov tretej strane;
 - ii) zatajovaním skutočnosti, že konečným vlastníkom alebo príjemcom finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov je osoba, subjekt alebo orgán, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, a to poskytnutím nepravdivých alebo neúplných informácií;
 - iii) nesplnením povinnosti zo strany určenej osoby, subjektu alebo orgánu, ktorá sa odvíja od reštriktívnych opatrení Únie a spočíva v oznamovaní finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov nachádzajúcich sa v rámci právomoci členského štátu, ktoré im patria, sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou;
 - iv) nesplnením povinnosti podľa reštriktívnych opatrení Únie bez zbytočného odkladu poskytnúť príslušným správny orgánom informácie o zmrazených finančných prostriedkoch alebo hospodárskych zdrojoch alebo informácie o finančných prostriedkoch a hospodárskych zdrojoch na území členských štátov, ktoré patria určeným osobám, subjektom alebo orgánom, sú v ich vlastníctve, držbe alebo pod ich kontrolou a ktoré neboli zmrazené;
 - v) nespôluprácou s príslušnými správnymi orgánmi pri overovaní informácií podľa bodov iii) a iv) na základe ich odôvodnenej žiadosti;
- i) porušenie alebo nesplnenie podmienok v rámci povolení udelených príslušnými orgánmi na vykonávanie činností, ktoré sú bez takéhoto povolenia zakázané alebo obmedzené reštriktívnym opatrením Únie.
3. Konanie uvedené v odseku 2 písm. a) až g) predstavuje trestný čin aj v prípade spáchania z hrubej nedbanlivosti.
 4. Žiadna časť odseku 2 sa nechápe tak, že by sa ňou fyzickým osobám ukladali povinnosti v rozpore s právom nevypovedať vo vlastný neprospech a právom odoprieť výpoveď, ako sa zakotvujú v Charte základných práv Európskej únie a smernici (EÚ) 2016/343.
 5. Žiadna časť odseku 2 sa nechápe tak, že by sa ňou odborníkom pracujúcim v oblasti práva ukladala povinnosť oznamovať informácie, ktoré boli získané v úzkej súvislosti so súdnym, správnym alebo s rozhodcovským konaním, či už pred súdnym konaním, počas neho, alebo po ňom, alebo pri zisťovaní právneho postavenia klienta. Právne poradenstvo je za týchto okolností chránené služobným tajomstvom s výnimkou prípadov, keď sa odborník pracujúci v oblasti práva zúčastňuje na porušovaní reštriktívnych opatrení Únie, právne poradenstvo sa poskytuje na účely porušenia reštriktívnych opatrení Únie alebo odborník pracujúci v oblasti práva vie, že klient žiada o právne poradenstvo na účely porušenia reštriktívnych opatrení Únie.

6. Odseky 1, 2 a 3 sa neuplatňujú na:

- poskytovanie tovaru alebo služieb každodenného použitia na účely osobného použitia určenými fyzickými osobami, ako sú potraviny a výrobky a služby v oblasti zdravotnej starostlivosti, alebo drobnej hotovosti, ak je to jasne obmedzené na uspokojovanie základných ľudských potrieb týchto osôb a ich závislých rodinných príslušníkov,
- neoznámenie týchto činností,
- humanitárnu pomoc poskytovanú osobám v núdzi.

Článok 4

Podnecovanie, napomáhanie, navádzanie a pokus

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa podnecovanie, napomáhanie a navádzanie súvisiace s trestnými činmi uvedenými v článku 3 postihovalo ako trestný čin.
2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa pokus o spáchanie niektorého z trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. a) až g), písm. h) bodoch i) a ii) a písm. i) postihoval ako trestný čin.

Článok 5

Trestné sankcie pre fyzické osoby

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4 ukladali účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie.
2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ukladal ako maximálna sankcia trest odňatia slobody.
3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. h) bodoch iii), iv) a v) ukladal trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej jeden rok, ak sa týkajú finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov s hodnotou najmenej 100 000 EUR. Členské štáty zabezpečia, aby sa hranica 100 000 EUR alebo viac mohla dosiahnuť aj v rámci série súvisiacich trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. h) bodoch iii), iv) a v), ak sa ich dopustí ten istý páchatel'.
4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. a) až g), písm. h) bodoch i) a ii) a písm. i) ukladal trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov, ak sa týkajú finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov s hodnotou najmenej 100 000 EUR. Členské štáty zabezpečia, aby sa hranica 100 000 EUR alebo viac mohla dosiahnuť aj v rámci série súvisiacich trestných

činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. a) až g), písm. h) bodoch i) a ii) a písm. i), ak ide o toho istého páchatel'a.

5. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa na fyzické osoby, ktoré spáchali trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, mohli uplatňovať ďalšie sankcie. Tieto ďalšie sankcie zahŕňajú pokuty.

Článok 6

Zodpovednosť právnických osôb

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa voči právnickým osobám mohla vyvodiť zodpovednosť za trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4, ktoré v ich prospech spáchala akákoľvek osoba konajúca buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu príslušnej právnickej osoby, ktorá má vedúce postavenie v rámci právnickej osoby, a to na základe:
 - a) oprávnenia zastupovať právnickú osobu;
 - b) právomoci prijímať rozhodnutia v mene právnickej osoby;
 - c) právomoci vykonávať kontrolu v rámci právnickej osoby.
2. Členské štáty takisto prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa voči právnickým osobám mohla vyvodiť zodpovednosť v prípade, že nedostatočný dohľad alebo nedostatočná kontrola zo strany osoby uvedenej v odseku 1 tohto článku umožnili spáchanie v prospech tejto právnickej osoby niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4 osobou, ktorá je jej podriadená.
3. Zodpovednosť právnických osôb podľa odsekov 1 a 2 tohto článku nevylučuje možnosť trestného konania proti fyzickým osobám, ktoré sú páchatel'mi, podnecovateľmi alebo účastníkmi v prípade trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4.

Článok 7

Sankcie pre právnické osoby

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby právnické osoby, voči ktorým sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 7, podliehali účinným, primeraným a odrádzajúcim sankciám, ktoré zahŕňajú pokuty trestnej alebo inej povahy, vylúčenie z oprávnenia na verejné dávky alebo pomoc, vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov obstarávania, grantov a koncesií, pričom môžu zahŕňať aj iné sankcie, ako:
 - a) zákaz podnikania;
 - b) odobratie povolení a autorizácií na vykonávanie činností, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu;

- c) uloženie súdneho dohľadu;
 - d) súdne rozhodnutie o likvidácii;
 - e) zatvorenie prevádzok, ktoré boli použité na spáchanie trestného činu.
2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. h) bodoch iii) až v) ukladali právnickým osobám, voči ktorým sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 7, pokuty, ktorých horná hranica by nemala byť nižšia ako 1 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby v obchodnom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty.
3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. a) až f), písm. h) bodoch i) a ii) a písm. i) ukladali právnickým osobám, voči ktorým sa vyvodzuje zodpovednosť podľa článku 7, pokuty, ktorých horná hranica by nemala byť nižšia ako 5 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby v obchodnom roku predchádzajúcom rozhodnutiu o uložení pokuty.

Článok 8

Príťažujúce okolnosti

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa jedna alebo viaceré z týchto okolností mohli považovať za príťažujúce okolnosti, pokiaľ nejde o okolnosti, ktoré už sú súčasťou základných znakov trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4:

- a) trestný čin bol spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle rámcového rozhodnutia Rady 2008/841/SVV⁵⁷;
- b) trestný čin spáchal profesionálny poskytovateľ služieb, ktorý pritom porušil svoje profesijné povinnosti;
- c) trestný čin spáchal verejný činiteľ pri plnení svojich povinností;
- d) trestný čin spáchala iná osoba pri výkone verejnej funkcie.

Článok 9

Polahčujúca okolnosť

Ak taká povinnosť ešte neexistuje podľa reštriktívnych opatrení Únie, členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4 mohli za polahčujúce považovať tieto okolnosti:

⁵⁷ Rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42 – 45).

- a) páchateľ poskytne príslušným orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže identifikovať alebo postaviť pred súd ďalších páchateľov;
- b) páchateľ poskytne príslušným orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže nájsť dôkazy.

Článok 10

Zmrazenie a konfiškácia

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia Únie a vo vzťahu ku ktorým určená osoba, subjekt alebo orgán pácha trestný čin uvedený v článku 3 ods. 2 písm. h) bodoch i) a ii) alebo sa na ňom zúčastňuje, považovali za „príjmy“ z trestnej činnosti na účely smernice (EÚ) [.../...] [smernica o vymáhaní majetku a konfiškácii].

Článok 11

Normy právomoci

1. Každý členský štát prijme potrebné opatrenia s cieľom stanoviť svoju právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4 v prípade, že:
 - a) trestný čin bol spáchaný úplne alebo sčasti na jeho území vrátane jeho vzdušného priestoru;
 - b) trestný čin bol spáchaný na palube akéhokoľvek lietadla alebo akéhokoľvek plavidla podliehajúceho právomoci členského štátu;
 - c) páchateľ je jeho štátnym príslušníkom alebo v ňom má obvyklý pobyt;
 - d) páchateľ je jedným z jeho úradníkov, ktorý koná vo svojej úradnej funkcii;
 - e) trestný čin je spáchaný v prospech právnickej osoby usadenej na jeho území;
 - f) trestný čin je spáchaný v prospech právnickej osoby v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva na jeho území.
2. Ak trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4 patrí do právomoci viac ako jedného členského štátu, tieto členské štáty spolupracujú s cieľom určiť, ktorý členský štát povedie trestné konanie. V prípade potreby sa vec v súlade s článkom 12 rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV⁵⁸ predloží Eurojustu.

⁵⁸ Rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42).

3. V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. c) prijímú členské štáty potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby vykonávanie ich právomoci nebolo podmienené skutočnosťou, že trestné stíhanie možno začať len na základe oznámenia obete v mieste spáchania trestného činu alebo na základe oznámenia zo strany štátu, na ktorého území bol trestný čin spáchaný.

Článok 12

Premlčacie lehoty

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4 umožňuje vyšetrowanie, trestné stíhanie, súdne konanie a prijímanie súdnych rozhodnutí počas dostatočne dlhého obdobia od spáchania uvedených trestných činov, aby bolo možné uvedené trestné činy účinne riešiť.
2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby sa v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 a 4, v prípade ktorých sa ukladá trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov, umožnilo vyšetrowanie, trestné stíhanie, súdne konanie a prijímanie súdnych rozhodnutí počas obdobia najmenej piatich rokov od spáchania trestného činu.
3. Odchyľne od odseku 2 môžu členské štáty stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá je kratšia než päť rokov, ale nie kratšia než tri roky, ak plynutie lehoty možno v prípade špecifických úkonov prerušiť alebo pozastaviť.
4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom umožniť výkon:
 - a) trestu odňatia slobody s dĺžkou presahujúcou jeden rok alebo
 - b) trestu odňatia slobody v súvislosti s trestným činom, v prípade ktorého sa ukladá trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky,

uloženého v nadväznosti na právoplatné odsúdenie za trestný čin uvedený v článkoch 3 a 4, a to počas obdobia najmenej piatich rokov odo dňa právoplatného odsúdenia. Toto obdobie môže zahŕňať predĺženia premlčacej lehoty vyplývajúce z prerušenia alebo pozastavenia.

Článok 13

Koordinácia a spolupráca príslušných orgánov v rámci členského štátu

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na vytvorenie vhodných mechanizmov koordinácie a spolupráce všetkých svojich príslušných správnych orgánov, orgánov presadzovania práva a justičných orgánov na strategickej a operačnej úrovni.

Takéto mechanizmy sú zamerané aspoň na:

- a) zabezpečenie spoločných priorít a spoločného chápania vzťahu medzi presadzovaním trestného a správneho práva;
- b) výmenu informácií na strategické a operačné účely;
- c) konzultácie pri jednotlivých vyšetrovaniach;
- d) výmenu najlepších postupov;
- e) pomoc sieťam odborníkov, ktoré sa venujú otázkam relevantným z hľadiska vyšetrovania a stíhania trestných činov súvisiacich s porušením reštriktívnych opatrení Únie.

Článok 14

Oznamovanie trestných činov a ochrana osôb, ktoré oznámia trestné činy súvisiace s porušením reštriktívnych opatrení Únie alebo poskytujú pomoc pri vyšetrovaní

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa ochrana poskytovaná podľa smernice (EÚ) 2019/1937⁵⁹ vzťahovala na osoby oznamujúce trestné činy uvedené v článkoch 3 a 4 tejto smernice.

Článok 15

Nástroje vyšetrovania

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby boli účinné nástroje vyšetrovania, ako sú napríklad tie, ktoré sa používajú pri vyšetrovaní organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti, dostupné aj na účely vyšetrovania alebo stíhania trestných činov uvedených v článkoch 3 a 4.

Článok 16

Spolupráca medzi orgánmi členských štátov, Komisiou, Europolom, Eurojustom a Európskou prokuratúrou

1. Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá týkajúce sa cezhraničnej spolupráce a vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach, orgány členských štátov, Europol, Eurojust, Európska prokuratúra a Komisia v rámci svojich príslušných právomocí navzájom spolupracujú v oblasti boja proti trestným činom uvedeným v článkoch 3 a 4. Komisia a prípadne Europol a Eurojust na tento účel poskytujú technickú a operačnú pomoc s cieľom uľahčiť koordináciu vyšetrovaní a trestných stíhaní vykonávaných príslušnými orgánmi.

⁵⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17 – 56).

2. Príslušné orgány členských štátov takisto pravidelne poskytujú Komisii a iným príslušným orgánom informácie o praktických otázkach, najmä schémach obchádzania, napr. o štruktúrach na zatajenie skutočného vlastníctva a kontroly aktív.

Článok 17

Zmeny smernice (EÚ) 2018/1673

V článku 2 bode 1 smernice (EÚ) 2018/1673 sa dopĺňa toto písmeno:

„w) porušenie reštriktívnych opatrení Únie“.

Článok 18

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do [Úrad pre publikácie – vložte dátum – do šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti smernice]. Bezodkladne o tom informujú Komisiu. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti smernice.
2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

Článok 19

Hodnotenie a podávanie správ

1. Komisia do [Úrad pre publikácie – vložte dátum – dva roky po uplynutí lehoty na transpozíciu] predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi rozsah, v akom členské štáty prijali potrebné opatrenia na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.
2. Bez toho, aby boli dotknuté oznamovacie povinnosti stanovené v iných právnych aktoch Únie, členské štáty každoročne zasielajú Komisii tieto štatistické údaje o trestných činoch uvedených v článkoch 3 a 4:
 - a) počet začatých trestných konaní, zamietnutých konaní, konaní, v ktorých bol obžalovaný zbavený obvinenia, konaní, v ktorých bol obžalovaný odsúdený, a prebiehajúcich konaní;
 - b) druhy a úrovne sankcií uložených za porušenie reštriktívnych opatrení Únie.

3. Členské štáty predložia Komisii štatistické údaje uvedené v odseku 2 s použitím špecializovaných nástrojov oznamovania, ktoré Komisia vytvorí na účely oznamovania v oblasti reštriktívnych opatrení.
4. Komisia do [Úrad pre publikácie – vložte dátum – päť rokov po uplynutí lehoty na transpozíciu] vykoná hodnotenie vplyvu tejto smernice a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie uvedenej správy.

Článok 20

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 21

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda/predsedníčka*

*Za Radu
predseda/predsedníčka*